

G. JURKIĆ, *Čempresi*. Sarajevo, Umjetnička galerija Bosne i Hercegovine

G. JURKIĆ, *Visoravan u cvatu*.
Sarajevo, Umjetnička galerija
Bosne i Hercegovine

JURKIĆ, Gabrijel, slikar (Livno, 24. III. 1886 – 25. II. 1974). Učio slikarstvo u priv. umjetničkoj školi Čikoša i Crnčića (1906/07), a potom u Višoj školi za umjetnost i obrt (1907/08) u Zagrebu i Akademiji u Beču (1908/09), gdje je svršio i specijalnu školu (K. Pochwalski, 1909–11). God. 1911–56. živio je i radio u Sarajevu a nakon toga preselio u franjevački samostan Goricu u Livnu.

Akademski realizam bečke škole, uočljiv poglavito u portretima, Jurkić je svladavao u simbolističkome ozračju secesije iz koje su mu se kao uzori za obradu zavičajnih motiva pojavljivali Segantinijevi planinski pejzaži, čiji se utjecaj osobito osjeća u triptihu *Malovan planina u Bosni* i *Vili naroda moga* (1911); tu se uz osnovne boje spektra služio i česticama paste komplementarnih boja i njihovim nijansama. Obilježja secesije i simbolizma prevladavaju

u *Mjesečini na moru* (1913), *Malovan planini u zimi* (1913), te u osobito svježoj i autentičnoj *Visoravni u cvatu* (1914) i *Čempresima* (1916). God. 1915. portretira najbliže rođake i prijatelje (*Fra J. Jelenić*, *Majka*, *Fra Eugen*). Niz svježih impresionističkih skica nastaje 1919–21. pod utjecajem impresionizma njemačke škole (osobito Liebermanna): *Studija*, *Pod suncobranom*, *Moja majka*, *Pejzaž*, *Livno*, *Stado pred šumom*, *Sestre kraj Neretve*, *Motiv s Lapada*. Taj se period završava majstorski izvedenom slikom *Divlji mak*, koja objedinjuje impresionistička iskustva i dekorativnost secesije. U Jurkićevu stvaralaštvu malo-pomalo prevladava »simbolika realnoga pejzaža«: ciklus *Zima* (1924), pasteli iz područja Rame (1925). Oni su temelj prođuhovljena realizma, koji je glavno obilježje njegova kasnijega slikarstva a vrhunac doseže u ciklusu *Večeri četiriju godišnjih doba* (1934). Osim slikanjem, bavio se

G. JURKIĆ, *Divlji mak*.
Sarajevo, Umjetnička galerija
Bosne i Hercegovine

ilustriranjem knjiga, restauratorskim radom i pisanjem kraćih tekstova u dnevnome i periodičnome tisku o umjetnosti i svojim suvremenima. — Samostalno izlagao u Sarajevu (1911, 1917. i 1921), Zagrebu (1911, 1913, 1914), Beču (1911), Beogradu (1912. i 1922) i Osijeku (1916).

LIT.: *V. Dvorniković*, Prva veća umjetnička izložba u Sarajevu, Hrvatska zajednica, 1911, 76, str. 1–2. — *J. Miše*, Izložba Gabrijela Jurkića, Hrvatski pokret, 1911, 28, str. 6–7. — *V. Lunaček*, Kolektivna izložba Gabrijela Jurkića. Simbolika realnog pejzaža, Obzor, 1922, 318, str. 1–2. — *M. Đurić*, Slikarstvo Gabrijela Jurkića, Dom i svijet, 1923, 1. — *A. Jiroušek*, Izložba slika Gabrijela Jurkića, Vijenac, 1923, 1. — *S. Marjanović*, Majstor pejzaža, Oslobođenje (Sarajevo), 22. II. 1953, str. 9. — *V. Jablan*, Gabrijel Jurkić, Odjek (Sarajevo), 1956, 5. — *M. Radić*, Gabrijel Jurkić (katalog), Sarajevo 1978. R.

JURKIĆ-GIRARDI, Vesna, arheolog (Zagreb, 15. I. 1943). Diplomirala na Filozofskome fakultetu u Zagrebu. Od 1968. radi u Arheološkome muzeju Istre u Puli; od 1979. direktor Muzeja i voditelj Odjela za antičku arheologiju. Od 1991–94. ministrica kulture u Vladi Republike Hrvatske. Bavi se klasičnom arheologijom Istre. Najvažnija arh. istraživanja obavljala je na forumu u Puli, kapitoliju u Nezakciju, rimskoj vili u Červar Poratu, rimskim žanim nekropolama u Buzeštini, itd.

BIBL.: *Meduze na reljefima antičke zbirke Arheološkog muzeja Istre u Puli*, Histria archaeologica, 1970, 2; *Portreti na nadgrobnim stelama zbirke Antičkog odjela Arheološkog muzeja Istre u Puli*, Jadranski zbornik, 1972, 8; *Rimska žarna nekropola na Fontani pod Buzetom*, Histria archaeologica, 1979, 2; *Građevinski kontinuitet rimskih gospodarskih vila u zapadnoj Istri od antike do bizantskog doba*, Histria historica, 1981, 2. B. Čk.

JURKOVIĆ, Mato, slikar (Vođinci kraj Vinkovaca, 25. VIII. 1945). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1971 (A. Mezdjić, N. Reiser). Predavač na Višoj grafičkoj školi u Zagrebu. U blagoj tonskoj modelaciji na tragu M. Stančića, slika senzualne aktove u ateljskim prostorima (*Pred štafelajem*, 1988) i koloristički raskošne vaze s cvijećem (*Vaza s plavim cvijećem*, 1989). — Samostalno izlagao u Križevcima, Osijeku i Zagrebu.

LIT.: *J. Depolo*, Jurković (katalog), Zagreb 1989. R.

JURKOVIĆ, Miljenko, povjesničar umjetnosti (Zagreb, 26. VIII. 1958). Diplomirao 1981. povijest umjetnosti i arheologiju, doktorirao 1990. na Filozofskome fakultetu u Zagrebu s tezom *Romanička sakralna arhitektura na gornjojadranskim otocima*. Od 1983. predaje na Odsjeku za povijest umjetnosti Filozofskoga fakulteta u Zagrebu. Osnivač Međunarodnoga istraživačkoga centra za kasnu antiku i srednji vijek u Motovunu. Istražuje predromaničku i romaničku umjetnost.

BIBL.: *Prilog određivanju južnodalmatinske grupe predromaničke skulpture*, SHP, 1985; *Crkve s Westwerkom na istočnom Jadranu*, Prilozi — Dalmacija, 1986–87; *Problem kontinuiteta između antike i romanike u umjetnosti istočnog Jadrana*, Radovi IPU, 1989, 12–13; *Kolegijalna crkva Marijinog uznesenja u Starom Pagu*, Prilozi — Dalmacija, 1991; *Crkvena reforma i ranoromanička arhitektura na istočnom Jadranu*, SHP, 1992; *»Doppelkapelle« sv. Kvirina u Krku — biskupska palatinska kapela dvostruke funkcije*, Prilozi — Dalmacija, 1992. I. Fis.

JURKOVIĆ, Minka, arhitektica (Vela Luka, 14. VIII. 1914). Diplomirala na Tehničkom fakultetu u Zagrebu 1939. Projektira stambene, zdravstvene, komunalne i javne objekte i interijere. Izvedeni su njezini projekti za vodotoranj u Sisku (1947), zgradu porođajno-ginekološkoga odjela bolnice u Zadru (1947), stambene zgrade u Gospiću (1952), glavni telekomunikacijski centar HPT u Draškovićevoj ul. 26 u Zagrebu (1957–76); u suradnji s M. Haberleom gradi dom zdravlja u Delnicama (1951), tehničku školu u Klaićevoj ul. u Zagrebu (1957–60), Spomen-dom u Slavonskome Brodu (1961–72), Koncertnu dvoranu »Vatroslav Lisinski« i Maticu iseljenika Hrvatske u Zagrebu (1960–73).

LIT.: Arhitektura u Hrvatskoj 1945–1985, Arhitektura, 1986, 196–199. Z. Kol. i R.

JURMAN-KARAMAN, Draginja, povjesničarka umjetnosti (Zagreb, 19. VIII. 1920). Završila studij u Zagrebu. Viši konzervator u Republičkom zavodu za zaštitu spomenika kulture u Zagrebu 1950–71. Istražuje povijest arhitekture (osobito klasicističke) u Zagrebu i razvitak zaštite spomenika u S Hrvatskoj.

BIBL.: *O građevnom cehu u Zagrebu*, ČIP, 1954, 14; *Ivan Kukuljević-Sakcinski, prvi konzervator za Hrvatsku i Slavoniju*, Zbornik zaštite spomenika kulture (Beograd), 1955, 4–5; *Klasicistički arhitektonski objekti Maksimira*, Iz starog i novog Zagreba, I, Zagreb 1957; *O profanoj arhitekturi zagorskog feuduma potkraj XVIII stoljeća*, Bulletin JAZU, 1958, 3; *Maksimirski vidikovac i njegovi oblikovni elementi*, ibid., 1959, 2; *Zagreb u klasicističkom dekoru*, Iz starog i novog Zagreba, II, Zagreb 1960; *Bartolomej Felbinger (1785–1871)*, zagrebački klasicistički graditelj, Bulletin JAZU, 1984–5, 1. L. D.

JUŠIĆ, Pavao, arhitekt (Pleternica kraj Požege, 6. VIII. 1886 — Zagreb, 11. V. 1972). Završio Visoku tehničku školu u Pragu (1913). Bio gradski inženjer u Zagrebu (1913–20), profesor Srednje tehničke škole (1920–34), honorarni nastavnik Poljoprivredno-šumarskoga fakulteta (1925–41) i Tehničkoga fakulteta u Zagrebu (1946–63). Projektirao bankovne zgrade u Slavonskome Brodu (1924) i Celju (1925), stambene zgrade i vile u Zagrebu (Dvorničićeva ul. 20, Horvatovac 2) te veći broj gospodarskih zgrada i pogona. Bavio se teorijom organizacije rada.

BIBL.: *Akademija rada*, Zagreb 1923; *Pregled suvremene čehoslovačke arhitekture*, Tehnički list, 1928, 6; *Tri portreta*, ČIP, 1956, 57; *Dva portreta*, ibid., 1957, 58. Ž. D.

JUTRONIĆ, Andre, geograf i povjesničar (Sutivan, 24. X. 1895 — Split, 12. VI. 1977). Studirao je u Grazu i Zagrebu. Bio je profesor u Somboru i Splitu. Pisao je znanstvene radove iz povijesti, zemljopisa, demografije, etnografije i bibliografije, naročito otoka Brača. Osnivač, urednik i suradnik »Bračkoga zbornika« (1940–75).

BIBL.: *Naselja i porijeklo stanovništva na otoku Braču*, Zagreb 1950; *Iz kulturne prošlosti Brača*, Split 1970; *Bibliografija otoka Brača*, Split 1971. D. Kt.